

הַלְבוֹת גִּנְבָּה פֶּרֶק ז

א. הַשׁוֹקֵל לַחֲבֵרוֹ בַּמִּשְׁקָלֹת חֲסֵרוֹת מִן הַמִּשְׁקָל שֶׁהִסְכִּימוּ עָלָיו בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, אוֹ הַמּוֹדֵד בַּמְּדָה חֲסֵרָה מִן הַמְּדָה שֶׁהִסְכִּימוּ עָלֶיהָ הָרִי זֶה עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-תַעֲשׂוּ עוֹל, בַּמִּשְׁפָּט, בַּמְּדָה, בַּמִּשְׁקָל וּבַמִּשְׁוֹרָה" (ויקרא יט, לה).

ב. אִף עַל פִּי שֶׁהַמּוֹדֵד אוֹ הַשׁוֹקֵל חֲסֵר גִּוְנָב אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, אֲלֵא מְשַׁלֵּם לוֹ הַמְּדָה אוֹ הַמִּשְׁקָל. וְאֵין לוֹקִין עַל לֹא־זֶה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חַיֵּב בְּתִשְׁלוּמֵינָּה.

ג. כָּל מִי שֶׁמָּשָׁהּ בְּבֵיתוֹ אוֹ בַּחֲנוּתוֹ מְדָה חֲסֵרָה, אוֹ מִשְׁקָל חֲסֵר עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-יִהְיֶה לָּךְ בְּכִיסֶּךָ . . ." (דברים כה, יג). וְאִפְּלוּ לַעֲשׂוֹת הַמְּדָה עֲבִיט שְׁלֵמִימֵי רַגְלִים, אָסוּר: שֶׁאִף עַל פִּי שֶׁאֵין זֶה לוֹקֵחַ וּמוֹכֵר בָּהּ, שֶׁמָּא יָבוֹא מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהִיא חֲסֵרָה, וַיִּמְדֵּד בָּהּ. וְאֵין לוֹקִין עַל לֹא־זֶה, שֶׁהָרִי אֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה.

ד. הֵיוּ הַמְּדוֹת וְהַמִּשְׁקָלֹת שְׁלֵבֵנֵי הָעִיר חֲתוּמוֹת בַּחוּתָם יְדוּעַ, וְזוֹ הַמְּדָה אוֹ הַמִּשְׁקָל הַחֲסֵרִים בְּלֹא חוּתָם הָרִי זֶה מִתֵּר לְשִׁהוּתָם לְשֹׂאֵר תְּשֻׁמִּישי הַבֵּית.

ה. כִּיּוֹצֵא בָּזֶה סֵלַע שֶׁנִּפְגְּמָה מִן הַצֵּד לֹא יַעֲשֶׂנָה מִשְׁקָל בֵּין מִשְׁקָלוֹתָיו, וְלֹא יִזְרַקְנָה בֵּין גְּרוּטוֹתָיו, וְלֹא יִקְבְּנָה וַיִּתְּלָנָה בְּצוּאָר בָּנוּ: שֶׁמָּא יָבוֹא אַחֵר וַיַּעֲשֶׂנָה מִשְׁקָל. אֲלֵא אוֹ יִשְׁחַק אוֹ יַחֲתֹךְ אוֹ יִקַּץ, אוֹ יִשְׁלִיךְ לַיָּם הַמֶּלַח.

ו. חֲסֵרָה וְעִמְדָה עַל מַחְצָה, יָקִים. עִמְדָה עַל פָּחוֹת מִמַּחְצָה, יִקַּץ; עַל יֵתֵר מִמַּחְצָה, יִקַּץ עַד שֶׁיַּעֲמִידָנָה עַל מַחְצָה. וְאִם לֹא חֲסֵרָה אֲלֵא פָחוֹת מִשְׁתּוֹת יָקִים לְשֵׁאת וּלְתֵת בָּהּ, אֲבָל לֹא לְמִשְׁקָל: שֶׁכָּל פָּחוֹת מִשְׁתּוֹת, מוֹחֲלִין בּוֹ רַב הָאָדָם בַּמִּשָּׁא וּבַמִּתָּן.

ז. סֵלַע שֶׁנִּפְגְּמָה בְּאַמְצָע אָסוּר לְמַכּוֹר אוֹתָהּ לְהָרֵג אוֹ לְחָרֵם, מִפְּנֵי שֶׁמֵּרְמִין בָּהּ אֶת אֲחֵרִים; אֲבָל נוֹקְבָה, וְתוֹלָה אוֹתָהּ בְּצוּאָר הַקָּטָן.

ח. עוֹשֶׂה אָדָם מְדוֹתָיו סָאָה, וַחֲצִי סָאָה, וּרְבִיעֵי סָאָה, וְקָב, וַחֲצִי קָב, וְרִבְעֵי הַקָּב, וַחֲצִי הָרִבְעֵי, וְשִׁמִּין הָרִבְעֵי; אֲבָל לֹא יַעֲשֶׂה קָבִים, שֶׁלֹּא תִתְחַלֵּף בְּרִבְעֵי הַסָּאָה שֶׁהוּא קָב וּמַחְצָה.

ט. וְכֵן בַּמְּדוֹת הַלֵּחַ עוֹשֶׂה הֵינן, וַחֲצִי הֵינן, וּרְבִיעֵית הֵינן, וְלוֹג, וַחֲצִי לוֹג, וּרְבִיעֵית, וְשִׁמִּין, וְאַחַד מִשְׁמוֹנָה בְּשִׁמִּינִית. וְלֹא אָסוּר לַעֲשׂוֹת שְׁלִישִׁית הֵינן וּרְבִיעֵית הֵינן, אִף עַל פִּי שֶׁמִּתְחַלְּפִין זֶה בָּזֶה, הוּאִיל וְהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ מִיָּמוֹת מֶלֶךְ רַבָּנוּ.

י. אֶחָד הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹ עִם הַגּוֹי עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה אִם מְדָד אוֹ שָׁקֵל בַּחֲסֵר, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְחַיֵּב לְהַחֲזִיר. וְכֵן אָסוּר לְהַטְעוֹת אֶת הַגּוֹיִים בַּחֲשָׁבוֹן, אֲלֵא יִדְקֹדֵק עִמּוֹ: שֶׁנֶּאֱמַר "וַחֲשָׁב, עִם-קִנְהוֹ" (ויקרא כה, ג). אִף עַל פִּי שֶׁהוּא כָבוֹשׁ תַּחַת יְדֵיךָ, קָל וְחִמָּר לַגּוֹי שֶׁאֵינוֹ כָבוֹשׁ תַּחַת יְדֵיךָ; וְהָרִי הוּא אוֹמֵר "כִּי תוֹעֵבֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹהִים: כָּל, עֲשֵׂה עוֹל" (דברים כה, יז), מִכָּל מָקוֹם.

יא. וְכֵן בַּמְּדַת הַקֶּרֶקַע אִם הִטְעָה אֶת חֲבֵרוֹ בַּמְּשִׁיחַת הַקֶּרֶקַע, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה: שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא-תַעֲשׂוּ עוֹל, בַּמִּשְׁפָּט, בַּמְּדָה"